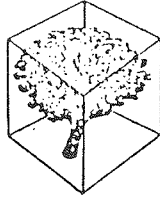

ADVIES VOOR
RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
WONINGBOUWLOCATIE AMSTERDAM-NIEUW OOST

Advies op grond van artikel 41m, eerste lid, van het ontwerp van Wet tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot de milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de besluitvorming omtrent de realisatie van een woningbouwlocatie Amsterdam-Nieuw Oost in het Buiten-IJ.

Uitgebracht aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amsterdam.

Utrecht, 9 juni 1983.

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan: Het College van Burgemeester en
Wethouders van de Gemeente Amsterdam,
d.t.v. drs. M.B. van der Vlis,
Wethouder Ruimtelijke Ordening en
Coördinatie Aanvullende Woningbouw,
Stadhuis,
Oudezijds Voorburgwal 197-199,
1012 EX Amsterdam.

uw kenmerk RGO nr. 63200

uw brief 8 februari 1983

ons kenmerk U 261/Sc/112-110

onderwerp

utrecht, 9 juni 1983

Bij uw brief van 8 februari 1983, kenmerk RGO nr. 63200, deelde u mede dat ten behoeve van de besluitvorming inzake de vaststelling van de Nota van Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Amsterdam-Nieuw Oost milieu-effectrapportage zal worden toegepast. Van dit voornemen is door u mededeling gedaan in de Volkskrant, het Parool en de Staatscourant van 8 april 1983.

Voor de milieu-effectrapportage zullen, in het kader van het ter zake door de regering vastgestelde interimbeleid, de regelen, die zijn neergelegd in het ontwerp van de wet Uitbreiding van de wet Algemene Bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) (Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16814, nrs. 1-3), worden gevolgd. Overeenkomstig het gestelde in artikel 41m, eerste lid, van het ontwerp van de wet treft u hierbij aan het advies van de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage voor de richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Het advies is opgesteld door de werkgroep, waarvan u de instelling door de voorzitter van de Commissie werd medegedeeld per brief van 13 april '83, kenmerk U 228/Sc/112-44.

Gaarne vestig ik hierbij nog uw aandacht op de volgende punten.

In uw nota ten behoeve van het "vooroverleg" Milieu-effectrapportage Woningbouwlocatie "Nieuw-Oost", d.d. 21 maart 1983 is de besluitvorming door Amsterdam uiteengezet ten aanzien van het niveau van ruimtelijke ordening waarop de beoogde milieu-effectrapportage zal worden toegepast. Gekozen is voor een milieu-effectrapportage op bestemmingsplanniveau en het doel van de voorgenomen activiteit werd omschreven als: "Het realiseren van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ".

Deze besluitvorming houdt in, dat de werkgroep in haar advies alternatieve situeringen van de woningbouwlocatie binnen de gemeente Amsterdam tot haar spijt niet in haar beschouwingen en advies heeft kunnen betrekken. Bij een dergelijke afweking op het voorliggende niveau (structuurplan) is milieu-effectrapportage minstens even belangrijk te achten als op het niveau van bestemmingsplan.

De advisering is derhalve beperkt gebleven tot de milieuproblematiek van een mogelijke aanleg, inrichting en gebruik van een woningbouwlocatie voor de gemeente Amsterdam in het Buiten-IJ. Uiteraard zijn de planologische aspecten, die aan de orde zullen komen bij een toekomstige uitvoering van de voorgenomen activiteit, ook van invloed op het milieu. Het zou goed zijn als ook daarvoor het milieu-effectrapport (MER) een passend referentiekader kan vormen.

Mogelijk ten overvloede heeft de werkgroep opgemerkt, dat de voorgenomen activiteit van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ voor een gedeelte geprojecteerd is op Domeinen-gebied buiten de huidige gemeentegrens van de stad, dat daardoor buiten de beslissingsbevoegdheid van de gemeente Amsterdam ligt.

Het voorgaande vertegenwoordigt slechts één bestuurlijk aspect van de steeds weerkerende problematiek, dat milieu-effecten zich niet laten localiseren binnen geografisch of politiek bepaalde grenzen. Er is meer: in de Nota ten behoeve van het vooroverleg is aangegeven, dat in het betrokken gedeelte van het IJ-meer in de toekomst een aantal andere werken kunnen worden uitgevoerd, die van grote invloed kunnen zijn op de toestand van het milieu in het studiegebied van de beoogde milieu-effectrapportage. De werkgroep is van mening, dat deze werken, waarover de besluitvorming plaats heeft op provinciaal of rijksniveau, van zodanig belang zijn, dat een indicatieve behandeling in het MER niet kan worden gemist. Dit zowel in verband met de mogelijke beperkingen of randvoorwaarden, die bedoelde besluiten en beleidsvoornemens kunnen inhouden voor het besluit waarvoor het MER zal worden opgesteld, als vanwege de mogelijke effecten van dergelijke activiteiten op het (woon) milieu in de nagestreefde woningbouwlocatie in het Buiten-IJ.

De betekenis van het onderhavige richtlijnen-advies van de werkgroep aan het bevoegde gezag is in de eerste plaats de gewenste inhoud van het MER mede aan te geven, zonder daarbij prioriteiten van milieuproblematiek van de voorgenomen activiteit en de bijbehorende alternatieven aan te geven. De verantwoordelijkheid voor de keuze van deze prioriteiten ligt bij het bevoegde gezag en is mede afhankelijk van de uiteindelijk te kiezen grenzen en inrichtingsvormen van de bouwlocatie.

De werkgroep heeft geconstateerd, dat zowel in de Nota ten behoeve van het Vooroverleg, als in de ontvangen inspraakreacties reeds vele elementen van de hier aanwezige complexe milieu-problematiek naar voren zijn gekomen. De werkgroep heeft het niet tot haar taak gerekend deze in haar advies te herhalen, integendeel zij heeft zich in haar advies in de eerste plaats geconcentreerd op die onderdelen van het samen te stellen MER, welke uit een oogpunt van mogelijke milieu-effecten bijzondere aandacht verdienen, dan wel naar de mening van de werkgroep in de bovengenoemde Nota of in de inspraakreacties nog onderbelicht zijn gebleven.

Bij de besprekingen in de werkgroep is in dit verband geconstateerd dat de toekomstige milieu-gevolgen voor de bewoners van de locatie ten gevolge van de nog niet gepreciseerde realisatie van de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven in het MER dienen te worden medebeschoofd. In het advies van de werkgroep is dit soort milieu-effecten globaal aangegeven met betrekking tot verkeers- en recreatielawaai, luchtverontreiniging tengevolge van ruimteverwarming, etc.

De aandachtspunten, waarop de werkgroep zich in het bijzonder heeft geconcentreerd, zijn gerangschikt volgens de indeling van een MER, zoals in artikel 41i van het ontwerp van wet inzake m.e.r. is aangegeven.

De werkgroep is tenslotte van mening, dat een MER niet als een uitgebreid en technisch document opgesteld zou moeten worden maar dat het de milieuproblematiek van de voorgenomen activiteit met alternatieven en varianten, zo kort en kernachtig mogelijk dient te behandelen; dit om het MER begrijpelijk en bereikbaar te maken voor een zo breed mogelijk publiek. Onderwerpen, die vanwege hun methodiek, complexiteit of bijzondere gevoeligheid een meer gedetailleerde behandeling vereisen en voor een goed begrip niet kunnen worden gemist zouden als bijlagen bij het MER gepresenteerd kunnen worden. Met dezelfde intentie heeft de werkgroep ter wille van de duidelijkheid en toegankelijkheid van haar advies de hoofdpunten van elke paragraaf in haar advies in een omlijdend kader aan het einde van iedere paragraaf beknopt weergegeven.

Afschriften van het onderhavige advies zijn heden ter kennisneming gezonden aan het Ministerie van Volkshuiving, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Landbouw en Visserij en Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Holland, omdat zij kunnen worden geacht bij de besluitvorming van uw gemeentebestuur omtrent een mogelijke woningbouwlocatie in het Buiten-IJ, direct geïnteresseerd te zijn. De distributie van dit advies naar betrokken omliggende gemeenten en Waterschappen (zoals bijv. de gemeente Diemen en het Hoogheemraadschap "Amstelland") kan vanwege de gemeente Amsterdam geschieden.

Onze Commissie zal het bijzonder op prijs stellen te vernemen welke richtlijnen door u zullen worden vastgesteld, welke adviezen en reacties van derden u zullen bereiken omtrent de richtlijnen, alsmede of bij de uiteindelijke vaststelling door uw bestuur van ons advies is afgeweken en zo ja, welke motieven daaraan ten grondslag hebben gelegen. U dankend voor deze voor de voortgaande opbouw van de werkzaamheden van onze Commissie zo belangrijke informatie, namens de werkgroep m.e.r. woningbouwlocatie Amsterdam-Nieuw Oost,

De secretaris

Drs. J.J. Scholten

De voorzitter

Dr. J. Spaander

INHOUDSOPGAVE

	pag.
1. Inleiding	1
2. Doel en belang	2
2.1 Probleemstelling	2
2.2 Doel van de aktiviteit	3
3. De voorgenomen aktiviteit alsmede de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan	4
4. Te nemen en eerder genomen besluiten	6
5. Bestaande toestand van het milieu, alsmede de te verwachten ontwikkeling van dat milieu	7
6. Beschrijving van de gevolgen voor het milieu	10
6.1 Algemeen	10
6.2 Oppervlaktewater	11
6.3 Bodem en grondwater	12
6.4 Vergravingen en ontgrondingen	12
6.5 Klimaat en luchtkwaliteit	13
6.6 Geluidhinder	13
6.7 Aquatische oecosystemen, flora en fauna	14
6.8 Terrestrische oecosystemen, vegetaties, flora en fauna	15
6.9 Landschap, cultuurhistorische- en belevingsaspecten	15
6.10 Recreatiedruk	15
6.11 Veiligheidsaspecten	16
6.12 Secundaire gevolgen	17
7. Vergelijking van de onder paragraaf 5 aangeduide te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen aktiviteit en elk van de in beschouwing genomen alternatieven	18
8. Overzicht van de leemten in kennis en informatie	18
9. Samenvatting	19

- Bijlagen:
1. Brief nr. 112-14 van het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam aan de voorzitter van de VCmer d.d. 8 februari 1983.
  2. Brief nr. 112-47 van het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam aan de voorzitter van de VCmer d.d. 7 april 1983.
  3. Brief nr. 112-30 van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer aan de voorzitter van de VCmer d.d. 8 maart 1983.
  4. Brief nr. U 228/Sc/112-44 van de voorzitter van de VCmer aan het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam d.d. 13 april 1983.

ADVIES INZAKE RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
WONINGBOUWLOCATIE AMSTERDAM-NIEUW OOST

1. INLEIDING

In het kader van het door de regering te voeren interimbeleid inzake milieu-effectrapportage (m.e.r.) heeft het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amsterdam de besluitvorming omtrent de realisatie van een woningbouwlocatie (Amsterdam - Nieuw Oost) in een gedeelte van het Buiten-IJ aangemeld als een project waarbij m.e.r. zal worden toegepast.

Het voornemen van de gemeente Amsterdam tot de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ vormt een onderdeel van de door Amsterdam ontwikkelde plannen om een oplossing te vinden voor een door de gemeente voorspelde toekomstige woningbehoefte tot aan het jaar 2000. De probleemstelling welke het uitgangspunt vormt voor de m.e.r. is gepresenteerd in het Voorontwerp Structuurplan (van Amsterdam) van mei 1982 en de Nota ten behoeve van het Vooroverleg voor de m.e.r. Woningbouwlocatie Nieuw Oost van maart 1983. Deze probleemstelling houdt in het kort in, dat volgens Amsterdam voortzetting van het huidige groeikernenbeleid alleen niet het gewenste resultaat zal hebben voor de oplossing van het woningtekort welke door haar wordt geschat op ongeveer 55.000-75.000 woningen over de periode tot het jaar 2000.

Amsterdam tracht een oplossing van het door haar gesignaleerde probleem te bewerkstelligen door o.a. realisatie van aanvullende woningbouwlocaties op het eigen grondgebied. In het Voorontwerp Structuurplan heeft Amsterdam de locatie Nieuw Oost aangewezen als één van die aanvullende woningbouwlocaties. De aanwijzing geschiedde mede op basis van de milieu-aspecten, zij het op een globale wijze. Amsterdam verwacht, dat Nieuw Oost met een aantal van ongeveer 20.000 woningen een belangrijke bijdrage kan leveren aan het opheffen van het woningtekortprobleem.

- In vervolg op de beslissing om m.e.r. toe te passen op de besluitvorming rondom de beoogde activiteit stelde het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) in februari 1983 op de hoogte hiervan (bijlage 1).
- ./ Per brief van 7 april 1983 informeerde het College van Burgemeester en Wethouders de VCmer dat het begin van het vooroverleg bepaald was op
  - ./ 11 april 1983 (bijlage 2). Intussen verzochten de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de Minister van Landbouw en Visserij de VCmer per brief van 8 maart 1983 adviezen uit te brengen in het kader van deze m.e.r. (bijlage 3).

Voor deze m.e.r. zullen de regelen, die zijn neergelegd in het ontwerp van de wet Uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) (Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16814, nrs. 1-3) worden gevolgd. In de Nota ten behoeve van het Vooroverleg d.d. 21 maart 1983, welke werd opgesteld door de Stadsdeelwerkgroep Nieuw Oost van de Stuurgroep Aanvullende Woningbouw van Amsterdam is verklaard, dat de m.e.r. wordt uitgevoerd ten behoeve van de vaststelling van de Nota van Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Nieuw Oost.

Deze m.e.r. is een hulpmiddel bij de besluitvorming omtrent de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ. Bij de opstelling van dit advies heeft de werkgroep evenwel kennis genomen van terzake doende eerder genomen overheidsbesluiten en openbaar gemaakte beleidsvoornemens om na te gaan in hoeverre deze besluiten en voornemens van invloed kunnen zijn op de beoogde activiteit.

In het belang van het milieu op de locatie en in de omgeving van de beoogde activiteit, acht de werkgroep het noodzakelijk dat de besluitvorming rondom de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ mede wordt gezien in het licht van deze eerder genomen overheidsbesluiten en openbaar gemaakte beleidsvoornemens.

In het kader van het MER kan dit met name geschieden bij de uitwerking van de alternatieven en ook door middel van de voorspelling van die effecten, die andere activiteiten dan de beoogde activiteit met zich kunnen meebrengen op het milieu van een eventuele woningbouwlocatie. Daarnaast zal de besluitvorming rondom de locatie Nieuw Oost waarvoor deze m.e.r. wordt gemaakt ook van invloed zijn op de besluitvorming voor andere beleidsvoornemens in hetzelfde gebied.

De voorzitter van de VCmer maakte per brief van 13 april 1983 aan het bevoegd gezag (het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam) de samenstelling van de werkgroep van de VCmer bekend (bijlage 4).

De werkgroep vergaderde op 21 april, 9 mei, 26 mei en 2 juni 1983.

In de laatste vergadering werd de tekst van dit advies vastgesteld.

Op 9 mei werd door de leden van de werkgroep aan het betreffende studiegebied een werkbezoek gebracht, dat georganiseerd was door de Dienst Ruimtelijke Ordening van Amsterdam. Eerder tijdens een bijeenkomst op 11 februari 1983 werd de werkgroep reeds over het project voorgelicht door vertegenwoordigers van de initiatiefnemer . De werkgroep trad op 21 april in overleg met vertegenwoordigers van het bevoegde gezag en de initiatiefnemer ten einde nadere informatie over de probleemstelling, het doel van de beoogde activiteit en de mogelijke alternatieven en de daarmee gepaard gaande milieu-effecten te verkrijgen. Vertegenwoordigers van de werkgroep, het bevoegde gezag en de initiatiefnemer wisselden op 26 mei 1983 van gedachten naar aanleiding van een tussentijds concept-advies.

In de begeleidende brief bij dit advies is reeds ingegaan op het doel dat de werkgroep met dit advies tracht te bereiken en de wijze waarop de verschillende hiernavolgende aandachtspunten zijn gepresenteerd, nl. in de volgorde van onderwerpen welke een MER tenminste moet bevatten volgens artikel 41i van het ontwerp van wet inzake m.e.r. Ter wille van de toegankelijkheid van dit advies zijn aan het einde van elk van de paragrafen de hoofdpunten van de paragraaf beknopt weergegeven. Dit advies laat overigens onverlet wat in het wetsontwerp en in de Memorie van Toelichting daarbij inzake m.e.r. en de inhoud van een MER is gesteld.

Daarnaast wordt gewezen op de inhoud van de publikatie "Voorlopige algemene richtlijnen, hulpmiddel bij de m.e.r." (Staatsdrukkerij 1981, ISBN 90/3406/0006/8).

2. DOEL EN BELANG

2.1 De probleemstelling

In de Nota ten behoeve van het vooroverleg is aangegeven, dat in Amsterdam aanvullende woningbouw in de orde van grootte van 55.000-75.000 woningen tot het jaar 2000 noodzakelijk is ten einde voorspelde woningtekorten over die periode op adequate wijze het hoofd te kunnen bieden.

Uit verschillende inspraakreacties op het Voorontwerp Structuurplan is gebleken, dat de door Amsterdam opgestelde woningtekortprognose aan discussie onderhevig is. In verband hiermede en met het oog op een gewenste inzichtelijke behandeling van de probleemstelling adviseert de werkgroep de woningtekortprognose en de verwachte ontwikkeling daarin in het MER met aandacht te bespreken.

Uit de werkgroep is de opmerking naar voren gekomen, dat hierbij aan de volgende punten aandacht zou kunnen worden geschonken:

- hoe het inwonertal van Amsterdam, de agglomeratie en overloopp gemeenten zich sedert de tweede wereldoorlog heeft ontwikkeld, mede onder invloed van het binnenlands en buitenlands vertrek-, c.q. vestigingsoverschot en hoe en op basis waarvan de gemeente Amsterdam zich die ontwikkelingen denkt voortgezet (weergegeven middels tijdreeksen over 1985, 1990, 1995 en 2000) ;
- hoe de gemiddelde woningbezetting zich in Amsterdam, de agglomeratie en overloopp gemeenten heeft ontwikkeld sedert de tweede wereldoorlog en hoe en op basis waarvan (ontwikkeling besteedbaar inkomen tot 2000 b.v.) de gemeente Amsterdam zich die ontwikkeling (gespecificeerd: (koopkrachtige) vraag naar zelfstandige woonruimte van jongere alleenstaanden e.d.) denkt voortgezet (weergegeven middels tijdreeksen over 1985, 1990, 1995 en 2000) ;
- hoe de woningvoorraad in Amsterdam, de agglomeratie en de overloopp gemeenten zich sedert de tweede wereldoorlog naar kwantiteit en kwaliteit heeft ontwikkeld en hoe de gemeente Amsterdam zich die ontwikkeling (gespecificeerd naar plaats en tijd) denkt voortgezet (middels tijdreeksen over 1985, 1990, 1995 en 2000).

Hieruit zal moeten blijken op welk moment en voor wie in Nieuw Oost zou moeten worden gebouwd.

Een gevoeligheidsanalyse - met betrekking tot de veronderstelde welvaartsontwikkeling bijvoorbeeld, zich uitend in het (buitenlands) vestigingsoverschot, de koopkrachtige vraag naar zelfstandige woonruimte en de gerealiseerde woningvoorraad - is in het MER zeker op zijn plaats.

2.2 Doel van de activiteit

De besluitvorming betreffende de realisatie van aanvullende woningbouw binnen de gemeente Amsterdam is een doorlopend proces. In het Voorontwerp Structuurplan is aangegeven dat Amsterdam-Nieuw Oost is aangewezen als een van de locaties voor aanvullende woningbouw. In de Nota ten behoeve van het Vooroverleg werd aangegeven, dat m.e.r. zal worden toegepast op bestemmingsplanniveau en wel op de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ. Daarmede is het doel van de voorgenomen activiteit op zodanige wijze gekozen, dat alternatieve situeringen in het kader van deze m.e.r. niet betrokken kunnen worden.

Bij de beschrijving van het doel van de activiteit behoort een samenvatting van het afwegingsproces bij de plaatskeuze van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ zowel in de zin van de positief gewaardeerde als van de negatief ingeschatte effecten. Met het oog op de te verwachten negatieve effecten zal in het MER het doel op zodanige wijze moeten worden nagestreefd dat negatieve effecten, in het bijzonder die op het milieu en het landschap, zoveel mogelijk vermeden worden.

Het is duidelijk, dat desondanks de voorgenomen activiteit (of een van de alternatieven daarvan) bij realisatie een ingrijpende verandering met zich mee zal brengen in het aanwezige fysische milieu en landschap, de cultuurhistorische structuur van het gebied en de beleving van de omgeving door betrokken personen en groepen van personen.

In de beschrijving van de beoogde activiteit past een opgave van de voorgestelde omvang van de polder en de wijze waarop deze zal worden uitgevoerd met de geplande woningdichtheid en het aantal en soort van de te bouwen woningen. Tevens moet besproken worden welke andere functies dan wonen de geplande polder toebedacht worden, zoals recreatie, vuil- en puinstort en hoe deze andere functies zich zullen verhouden tot die van het wonen. Met andere woorden bij deze beschrijving is een behandeling van de basis van de toekomstige ruimtelijke ordening van de beoogde activiteit op haar plaats.

Tenslotte moet bij de beschrijving van de doelstelling ook worden aangegeven welke reeds genomen overheidsbesluiten en welke beleidsvoornemens op gemeentelijk, provinciaal en rijksniveau de richting van de nader uit te werken alternatieve oplossingen van de probleemstelling mede bepalen. (zie eveneens onder par. 4)

Samenvatting van paragraaf 2 :

- Beschrijving van de woningtekortprognose van Amsterdam en de verwachte ontwikkeling daarin.
- Samenvatting van het afwegingsproces bij de plaatskeuze van de locatie Nieuw Oost.
- Omschrijving van het doel van de beoogde activiteit inclusief gegevens over de woningbouwlocatie.
- Vermelding van reeds genomen overheidsbesluiten en beleidsvoornemens die richtingbepalend (kunnen) zijn voor de uitwerking van alternatieve oplossingen.

3. DE VOORGENOMEN AKTIVITEIT ALSMEDE DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN DAARVAN

In het MER dient de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan te worden aangegeven en beschreven. De voorgenomen activiteit is de keuze van de initiatiefnemer uit de alternatieve mogelijkheden voor het bereiken van het doel.

De motivering van de keuze van de alternatieven en de daaruit geselecteerde voorgenomen activiteit en verdere uitwerking dient in het MER te worden aangegeven.

De initiatiefnemer heeft bij het begin van het vooroverleg in haar Nota ten behoeve van het Vooroverleg duidelijk aangegeven dat, in verband met het gedefiniëerde doel van de activiteit, de te beschouwen keuzemogelijkheden binnen het kader van deze m.e.r. uitvoeringsalternatieven zijn.

De werkgroep is van mening dat, in overeenstemming met de algemene lijn van paragraaf 3 van de Nota ten behoeve van het Vooroverleg, in het MER de drie in de Nota genoemde keuzemogelijkheden aan een gedetailleerde beschouwing behoren te worden onderworpen. De werkgroep tekent daarbij echter aan, dat de betekenis van de noodzaak tot sanering van de brandplaats en stortplaatsen van afval op en nabij de Diemerzeedijk alsmede van verontreinigingen ten gevolge van de vroegere lozing van ongezuiverd rioolwater op het IJmeer op ieder van deze keuzemogelijkheden behandeld moet worden, dit vanwege mogelijk verschillende consequenties voor de verschillende alternatieve oplossingen. Wat betreft de uitvoeringsalternatieven geldt nl. dat, voordat tot de aanleg van een woningbouwlocatie Nieuw Oost besloten kan worden, het duidelijk moet zijn in welke mate er gevaar bestaat voor de volksgezondheid en het milieu als gevolg van de bodem-, grondwater- en oppervlaktewaterverontreiniging op en dichtbij de Diemerzeedijk en op het IJmeer en op welke wijze deze problemen gesaneerd moeten worden (zie eveneens paragraaf 6.11 van dit advies).

Met betrekking tot het nulalternatief, dat is de situatie waarbij de aanleg van een woningbouwlocatie niet geschiedt, vormt dit aspect van mogelijke verspreiding van verontreinigingen in het milieu van het studiegebied en de sanering daarvan een essentieel onderdeel van de autonome ontwikkeling van dat milieu (zie eveneens paragraaf 5 van dit

Hieronder worden de drie keuzemogelijkheden besproken met hun varianten.

- I Dit alternatief is beschreven als het model A2 in de "Nota over de haalbaarheid van een woningbouwlocatie in het IJmeer" van mei 1981 en het "Voorontwerp Structuurplan Amsterdam" van mei 1982. In de "Nota ten behoeve van het Vooroverleg voor de m.e.r. Woningbouwlocatie Nieuw Oost" van maart 1983 is het model A2 gepresenteerd als alternatief I (blz. 6).
- II Het nulalternatief is het alternatief waarbij de aanleg van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ achterwege blijft maar waarbij het gebied zich zal ontwikkelen onder invloed van reeds gaande of andere voorgenomen activiteiten, zoals b.v. de aanleg van de A 10 ringweg ten oosten van Amsterdam en de sanering van verontreinigingsbronnen ontstaan door het branden en storten van chemisch afval en andere afvalstoffen aan en dichtbij de Diemerzeedijk en de vroegere lozing van ongezuiverd rioolwater in het IJmeer (zie eveneens paragraaf 5 van dit advies). Op structuurplan-niveau kan het niet uitvoeren van de woningbouwlocatie het resultaat zijn van twee zienswijzen. Het kan gezien worden als een permanente oplossing waarbij de in het Buiten-IJ geplande woningvoorraad elders gerealiseerd zal moeten worden. Het kan echter ook opgevat worden als een tijdelijke oplossing waarbij de beslissing tot de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ uitgesteld wordt totdat de overige aanvullende woningbouwlocaties binnen de gemeentegrenzen verwezenlijkt zijn geworden, gevolgd door een heroverweging van de noodzaak tot bouwen in het Buiten-IJ op basis van een inmiddels bijgestelde woningtekortprognose.
- III Wat betreft het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast volgens artikel 41i, lid 2 van het ontwerp van wet inzake milieu-effectrapportage, is de werkgroep de mening toegedaan dat in het kader van de m.e.r. dit alternatief in feite niet gezien kan worden als één alternatief. Veeleer zal dit alternatief opgevat moeten worden als een serie van varianten in de vorm van mitigerende maatregelen die naar voren zullen komen tijdens de besluitvorming inzake Nieuw Oost en die dan toepasbaar zijn bij deelaspecten van de aanleg, inrichting en gebruik van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ. Daarbij zal steeds overwogen moeten worden of de uitwerking van mitigerende maatregelen toch niet nadelige invloeden kan uitoefenen via andere deelaspecten dan het beoogde aspect. Tevens zal de doelmatigheid van de mitigerende maatregelen gezien moeten worden in verhouding tot de kosten voor deze maatregelen.
- De werkgroep noemt in dit verband de volgende mogelijkheden:
- Verkleining van het bruto oppervlak van de woningbouwlocatie tot een oppervlak kleiner dan dat volgens het model A2. Hierbij zou o.a. gedacht kunnen worden aan het niet droogleggen van dat deel van de locatie, dat gelegen is ten zuiden van het IJ-eiland waar de A 10 het Buiten-IJ zal kruisen. Verkleining van het bruto oppervlak van de locatie dient in overeenstemming te zijn met het streven van de gemeente Amsterdam tot beperking van het toenemend ruimtegebrek ten behoeve van wonen, werken, recreatie en verkeer door middel van een intensiever grondgebruik en het dichter bijeenbrengen en kwantitatief en kwalitatief op elkaar afstemmen van woningen, werkgelegenheid en (recreatie) voorzieningen (Nota ten behoeve van het Vooroverleg, blz 3).

- Aanleg van een polder met wel of niet eerst fysische rijping en variaties in het niveau van zandopspuiting alsmede het optimaliseren van het polderpeil, dit in verband met de gewenste beheersing van het grondwaterregime in de onderliggende klei-, veen- en zandlagen vanwege het voorkomen of reduceren van ongewenste grondwaterstand veranderingen en klink op het oude land.
- Verversing van eventueel uittredend grondwater langs de Diemerzeedijk vuilstortplaatsen ook met het oog op het waterbeheer van het hierheen afwaterende deel van het Hoogheemraadschap Amstelland.
- Aanleg van een woningbouwlocatie met uitvoering in twee of meer fasen. Fasering heeft het voordeel dat ingespeeld kan worden op mogelijke gewijzigde inzichten in de loop van de tijd met betrekking tot de noodzaak tot realisatie van een volledige woningbouwlocatie in het Buiten-IJ zoals bedoeld in het A2 model. Bij deze variant kan een oostelijk gedeelte van de locatie dus tijdelijk of permanent gehandhaafd blijven als water.
- Aandacht voor de positie van het openbaar vervoer en/of het langzame verkeer ten koste van eigen autovervoer, dit omdat de hoeveelheid verkeer en vervoer en de wijze waarop dit wordt afgewikkeld van grote betekenis kan zijn voor de belasting of ontlasting van het milieu.
- Aandacht voor de in het landschap ingepaste overgangszones naar de oudere stad, de Diemerzeedijk, het Buiten-IJ en het IJmeer.
- Aandacht voor een energiebesparende inrichting b.v. door gebruik te maken van afvalwarmte van de energievoorziening.

Samenvatting van paragraaf 3 :

- Een gemotiveerde keuze van de alternatieven en varianten daarvan, die in het MER aan een nadere beschouwing worden onderworpen.
- Tenminste drie keuzemogelijkheden :
  - I De uitvoeringsmogelijkheid volgens het model A2
  - II Het nulalternatief
  - III Het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast, bestaande uit een serie van varianten in de vorm van mitigerende maatregelen en toepasbaar bij deelaspecten van de aanleg, inrichting en gebruik van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ.

4. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

In het MER wordt vermeld ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en door welke overheidsinstantie dit besluit zal worden genomen. Tevens wordt beschreven volgens welke procedure dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel of informeel betrokken zijn.

Voorts dient te worden vermeld welke ter zake doende overheidsbesluiten reeds zijn genomen en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens door welke overheidsinstanties beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden stellen aan het betreffende besluit waarvoor het MER is opgesteld; dit onder vermelding van de status van deze besluiten. In haar Nota ten behoeve van het Vooroverleg stelt de initiatiefnemer, dat bepaalde werken die in het gebied van het IJmeer in de toekomst mogelijkerwijs zullen worden uitgevoerd (als gevolg van reeds genomen of nog te nemen besluiten door andere overheidsinstanties dan de gemeente Amsterdam) buiten het kader van deze m.e.r. vallen; zulks vanwege het feit dat betreffende werken te zijner tijd zelf wellicht m.e.r.-plichtig zullen zijn en derhalve onderwerp van afzonderlijke m.e.r.'s kunnen worden. De werkgroep is van mening, dat bedoelde besluiten en beleidsvoornemens wel als terzake zijnd kunnen worden opgevat en derhalve indicatief behandeld moeten worden in het MER vanwege mogelijke beperkingen of min of meer harde randvoorwaarden die zij kunnen inhouden voor het besluit waarvoor dit MER zal worden opgesteld

Dit geldt met name voor de voorgenomen sanering van de stort van chemisch en ander afval op en nabij de Diemerzeedijk en de vroegere lozing van ongezuiverd rioolwater op het IJmeer, de uitvoering van de rijksweg A 10, de besluitvorming rondom een mogelijke uitbreiding van de centrale van de Provinciale Electriciteitsmaatschappij Noord-Holland (P.E.N.) te Diemen en de erkenning in het structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud van de bijzondere- en internationaal belangrijke functie van het IJsselmeer en zijn randmeren voor watervogels. Verder geldt het o.a. ook voor bestemmingsplannen voor gebieden in en aan het Buiten-IJ binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam, welke reeds zijn vastgesteld en goedgekeurd of nog in procedure zijn.

Tenslotte dient te worden aangegeven welke besluiten en door welke instanties in een later stadium nog zullen (moeten) worden genomen in het betreffende gebied en omgeving ten einde de aanleg, de inrichting en het gebruik van de woningbouwlocatie ten uitvoer te kunnen brengen.

Het gaat hier in het bijzonder om die besluiten ter voorbereiding waarvan het MER mede kan dienen. Met betrekking tot het voorstel van de gemeente Amsterdam om het Domeinengebied ten oosten van de huidige oostelijke gemeentegrens bij de gemeente Amsterdam te voegen ten einde realisatie van het over de gemeentegrens geplande deel van de beoogde activiteit volgens het model A2 ook mogelijk te kunnen maken, moet de werkgroep constateren dat de gemeente Amsterdam niet bevoegd is over dat gedeelte van het plangebied dat buiten de huidige gemeentegrens is gelegen een bestemmingsplan te maken.

Samenvatting van paragraaf 4 :

- Voor welk besluit wordt het MER opgesteld.
- Welke besluitvormingsprocedure wordt gevolgd.
- Welke genomen besluiten en beleidsvoornemens stellen beperkingen of voorwaarden.
- Welke besluiten en door welke instanties zullen nog genomen moeten worden ten behoeve van de uitvoering van aanleg, inrichting en gebruik van de woningbouwlocatie.

5. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU, ALSMEDE DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU

Het geografisch studiegebied strekt zich, afgezien van de woningbouwlocatie zelf, tenminste ook uit over de aangrenzende wateren en over die gebieden op het land waarmede nauwe hydrologische en oecologische relaties bestaan of die door het ingrijpen door de mens vanwege de activiteit beïnvloed kunnen worden.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven en te worden vergeleken met de toestand die zich in het studiegebied zal ontwikkelen indien geen activiteit ten aanzien van de bouw van een woonlocatie zou worden ondernomen.

De beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied heeft primair ten doel inzicht te verschaffen in waar welke gevolgen voor het milieu zouden kunnen optreden en hoe die gevolgen kunnen worden vermeden, dit ondermeer door een beeld te geven van de betekenis en de kwetsbaarheid van betreffende deelgebieden.

De werkgroep adviseert bij de beschrijving de volgende milieu-aspecten en hun onderlinge samenhang te betrekken:

- De geologische en geotechnische opbouw en samenstelling van de ondergrond met betrekking tot de bodemfysische en hydrologische eigenschappen. Omdat veranderingen in grondwaterstromingen zich over een groot gebied kunnen manifesteren, is de geologische opbouw van de ondergrond van de locatie en wijde omgeving hierbij van belang.
- Het oppervlaktewater:
  - . de functie van het IJmeer als onderdeel van het noordelijke waterhuishoudkundige systeem;
  - . de betekenis van het Buiten-IJ voor de verversing van het Amsterdams grachtenwater.
- De verspreiding van verontreinigingen in bodem, grond- en oppervlaktewater door de storting en verbranding van chemisch afval (waaronder dioxine, benzopyreen, polychloordibenzofuranen, minerale oliën, etc.), de storting van vlieg-as, zuurteer, puin en huisvuil langs de Diemerzeedijk, de storting van vlieg-as en de lozing van rioolwater en effluent in het Buiten-IJ.
- De luchtkwaliteit met betrekking tot de nabijheid van de stad Amsterdam, de Provinciale Electriciteitsmaatschappij Noord-Holland (P.E.N.) te Diemen, het transport en in het bijzonder wegverkeer en scheepvaart over het Amsterdam-Rijnkanaal, agrarische activiteiten en de rioolwaterzuiveringsinstallatie op het IJ-eiland.
- Het meso-klimaat van het IJmeer met betrekking tot de verdeling tussen land en water.
- De geluidaspecten van wegverkeer en scheepvaart en van de P.E.N. - centrale.
- De aquatische en terrestrische oecosystemen (inclusief relevante milieu-karakteristieken) met hun vegetaties en soorten alsmede de functies van het gebied voor bepaalde soorten vogels, reptielen, amfibieën en vissen met betrekking tot fourage, rust, groeiplaats, voortplanting en relaties met omliggende gebieden.
- Het landschap met zijn natuurlijke en cultuurhistorische elementen, de mate van rust als ook de betekenis van het studiegebied voor de verschillende vormen van recreatie.

De toestand waarbij het milieu in het studiegebied zich zal ontwikkelen als de activiteit ten aanzien van een woningbouwlocatie niet plaatsvindt, betreft de autonome ontwikkeling van de situatie van het nulalternatief. Het veranderende karakter in de autonome ontwikkeling van het milieu in het studiegebied is duidelijk onder invloed van lopende of geplande andere activiteiten in en rondom het IJmeer. Een prognose voor deze autonome ontwikkeling voor de eerstkomende 10 à 20 jaar is gewenst met het oog op het nulalternatief en de functie van de autonome ontwikkeling als referentiekader voor de beschrijving van de milieu-effecten, die zullen optreden bij de uitvoering van een woningbouwlocatie volgens de voorgenomen activiteit of alternatieven daarvan. Bij de prognose zal met name een beschouwing niet mogen ontbreken over de milieugevolgen van:

- De verspreiding van verontreinigingen van de verbrandingsplaats en stortplaatsen van afval op en nabij de Diemerzeedijk en door de vroegere lozing van ongezuiverd rioolwater op het IJmeer.

Bij de opzet van het onderzoek voor de beoordeling van de ernst van gevaar voor de gezondheid van mens, plant en dier in het studiegebied en de noodzaak tot sanering van de verontreinigingen spelen de volgende aspecten een rol, eveneens in hun onderlinge samenhang:

- . de functie van de bodem, die bepalend is voor de mate van blootstelling en de daaraan verbonden risico's;
- . de lokale verontreinigingssituatie, die van belang is voor de mate van en de mogelijkheid tot verspreiding;
- . de aard en concentraties van verontreinigende stoffen, die een indruk geven van de mate van verontreinigingen en de mogelijke effecten daarvan.

De volgende vragen komen in het kader van het onderzoek naar voren:

- a. Hoe zijn de bronnen van de verontreinigingen gesitueerd? (historisch onderzoek en een veldkartering).
- b. Wat is de aard van de verontreinigende stoffen? Als leidraad bij de beantwoording van deze vraag kan gebruik worden gemaakt van o.a. bijlage 2 van de Voorlopige Leidraad P'82 Bodemsanering, welke door het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer gehanteerd wordt.
- c. Over welk gebied zijn de verontreinigende stoffen verspreid?
- d. Welke eigenschappen hebben de bodem en het zich daarin bevindende grondwater, alsmede het oppervlaktewater en het bodemslib in en in de directe omgeving van het verontreinigde gebied en in hoeverre zijn deze eigenschappen beïnvloed door de verontreiniging? Bij de beantwoording van deze vraag zouden de eigenschappen van bodem, grondwater, oppervlaktewater en bodemslib van die gebieden betrokken kunnen worden die als referentiegebieden beschouwd kunnen worden.
- e. In welke richtingen stromen het grondwater en het oppervlaktewater? Met betrekking tot het grondwater is er een onderscheid tussen het 'freatisch' grondwater en het grondwater in de verschillende watervoerende lagen van de pleistocene ondergrond.
- f. Welke gevaren kunnen de verontreinigingen nu en in de toekomst opleveren voor mens en milieu?

Als resultaat van het onderzoek behoren in elk geval de ligging van de bronnen van verontreinigingen bekend te zijn alsmede de locaties waar de concentraties van verontreinigende stoffen de toetsingswaarden B en C (volgens de bovengenoemde Voorlopige Leidraad P'82 Bodemsanering) overschrijden.

Op basis van alle dan beschikbare gegevens kan geoordeeld worden over de noodzaak en urgentie van sanering en de uiteindelijk te kiezen saneringsmethode in combinatie met eventuele tijdelijke beveiligingsmaatregelen. Ten einde leemten in kennis in het MER zoveel mogelijk te beperken is het van belang, dat het onderzoek van verontreinigingen op alle locaties op en dichtbij de Diemerzeedijk en het Buiten-IJ zo snel mogelijk ter hand genomen wordt.

Bij de behandeling van de autonome ontwikkeling wijst de werkgroep verder op:

- De aanleg van de Rijksweg A 10. en de Rijksweg A 1.
- Veranderingen in de scheepvaartintensiteit op het Amsterdam-Rijnkanaal en in het Buiten-IJ.
- De mogelijke uitbreiding van de P.E.N.-centrale.
- De verplaatsing of vergroting van de capaciteit van de Oranjesluizen.
- De mogelijke inrichting van een gecontroleerde grofvuilstortplaats op en aan het P.E.N.-eiland of langs de Diemerzeedijk.

- De problemen met de brakwaterlozing vanuit de Flevopolder en de fosfaatlozing van de Vecht.
- De mogelijke totstandkoming van een dijk-, weg- en/of treinverbinding door het IJmeer van Amsterdam-Nieuw Oost naar Almere-Pampus met als resultaat de vorming van een randmeer en alle gevolgen vandien voor de waterkwaliteit en de functie als rustgebied van het IJmeer.
- De zandwinnning in het IJmeer.
- De eventuele aanleg van de Markerwaard, dit in verband met invloeden op de richting en snelheid van grondwaterstromingen, berging van het IJmeer en concentratie van waterrecreatie op een kleiner wateroppervlak in het zuidwestelijk deel van het IJsselmeer.
- De mogelijke realisatie van waterscheiding(en), een tweede Oostvaardersdiepdijk en een brakwaterkanaal van de Flevopolders naar het Noordzeekanaal door het IJmeer.
- De realisatie van een Noord-Zuid koppeling van zoetwater door het IJmeer.
- Mogelijke uitbreiding van de belasting van de rioolwaterzuiveringsinstallatie op het IJ-eiland.

Samenvatting van paragraaf 5 :

- Vaststelling van het studiegebied in relatie tot hydrologische en oecologische verbanden.
- Beschrijving van de bestaande toestand van het milieu.
- Prognose van de autonome ontwikkeling van het milieu met inachtneming van de verschillende lopende en geplande activiteiten (anders dan die betreffende de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ), i.v.m. het nulalternatief en functie als referentiekader voor de voorgenomen activiteit en alternatieven daarvan.

6. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

6.1 Algemeen

Bij de voorspellingen van de te verwachten gevolgen voor het milieu behoort steeds te worden aangegeven welke methoden en/of modellen zijn gehanteerd en hoe de gebruikte gegevens zijn verkregen. Daarbij is het van belang te vermelden tussen welke grenzen de resultaten van de voorspellingsmethoden en -modellen kunnen variëren als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de gebruikte voorspellingsmethoden en invoergegevens (gevoeligheidsanalyse). Dit geldt ook voor de toepassing van zogenaamde professional judgements. Tevens werkt het verhelderend als de mogelijk meest nadelige situatie wordt voorspeld aan de hand van de meest ongunstige veronderstellingen alsook de meest reële schatting. De gevolgen voor het milieu behoeven niet uitsluitend in absolute zin te worden beschreven. Een kwalitatieve beschrijving door middel van vergelijking van de gevolgen voor het milieu van de verschillende alternatieve oplossingen en varianten daarvan kan voor sommige aspecten voldoende zijn, met name voor die aspecten die moeilijk te kwantificeren zijn.

Bij de beschrijving van de milieu-effecten in het MER kan het nuttig zijn als daarbij aangeduid wordt tijdens welk stadium van de aanleg en inrichting van de woningbouwlocatie de effecten verwacht worden op te treden.

De milieu-effecten die van invloed zullen zijn op het woon- en leefmilieu van de beoogde locatie zouden in de tekst als zodanig moeten worden aangegeven. Dit geldt o.a. voor de effecten op het milieu van het studiegebied van de in de bodem, grondwater en oppervlaktewater voorkomende verontreinigingen afkomstig van de afvalstortplaatsen op en dichtbij de Diemerzeedijk en de vroegere lozing van ongezuiverd rioolwater op het IJmeer en de daarmee verband houdende noodzaak tot sanering van deze verontreinigingsbronnen in het geval van uitvoering van de voorgenomen activiteit of alternatieven daarvan.

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu is het belangrijk te vermelden of zij tijdelijk of permanent van aard zijn of dat zij pas op langere termijn geleidelijk waarneembaar kunnen worden.

De werkgroep adviseert de milieu-effecten in het MER te behandelen voor de hieronder aangegeven deelaspecten.

6.2 Oppervlaktewater

De aanleg van een polder ten behoeve van een stadsuitbreiding van Amsterdam zal tot gevolg hebben het verdwijnen van een deel van het oppervlak van het IJmeer. Dit zou van invloed kunnen zijn op de oppervlakte - diepte verhouding, de zelfreinigende capaciteit van het water (O_2/CO_2 - uitwisseling) en veranderingen in het aquatische oecosysteem van het rest-IJmeer. Een kwaliteitsverandering van het water van het Buiten-IJ zou ook van betekenis kunnen zijn op de verversing van het grachtenwater van Amsterdam als na aanleg van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ het grachtenwater nog steeds verversd zal worden met water van het Buiten-IJ via een nieuw verbindingskanaal. Een ander effect heeft betrekking op de vraag welke invloed een kwaliteitsverandering van het water van het resterende IJmeer zal hebben op de inlaat van IJmeerwater in omliggende gebieden tijdens bijzondere weersomstandigheden (zoals dat het geval was tijdens de droge zomer van 1976). Deze effecten kunnen in hun reikwijdte niet los gezien worden van de mogelijke inpoldering van de Markerwaard en de invloed die daarvan zal uitgaan op een verdere oppervlaktevermindering van het open water van het zuid-westelijk deel van het IJsselmeer.

Het effect dat de aanleg van een polder voor een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ zal hebben op de afwatering van een deel van het Hoogheemraadschap Amstelland waartoe tot nu toe de Diemerdammer- en de Ipen-slotersluis dienden, behoort eveneens aangegeven te worden.

Als de opspuiting van een polder in het Buiten-IJ zou geschieden met zand uit de Noordzee dan zal dit zand op de een of andere manier ontdaan moeten worden van zout. Dit kan door spoelen van dit zand tijdens het transport echter met als gevolg een zoutbelasting van het oppervlaktewater op de transportroute. Als spoeling van het zeezand niet of slechts gedeeltelijk plaats vindt dan zal het meegevoerde zout na opspuiting terecht komen via de afvoerstream van het transportwater of via het grondwater van de polder op het oppervlaktewater met alle gevolgen vandien. Deze effecten van zoutlozing en vervuilingbijdragen op het Noordzeekanaal en/of het Buiten-IJ zijn van belang voor beschrijving in het MER. De afvoer van het transportwater voor het ophoogzand in de polder zal behandeld moeten worden speciaal met het oog op de fijne sedimenten die nog in dit afvoerwater aanwezig zullen zijn.

De vervuilingbijdragen op het oppervlaktewater en de effecten voor de waterkwaliteit binnen en buiten het gebied van een nieuwe woningbouwlocatie zouden kunnen worden geschat in het geval van gescheiden of gecombineerde rioolstelsels.

6.3 Bodem en grondwater

Afhankelijk van de verschillende varianten van inpoldering, drooglegging en diktes van zandophoging zal de grondwaterstroming in de ondergrond van het studiegebied en omgeving meer of minder veranderen. Er moet hierbij een onderscheid gemaakt worden tussen de grondwaterstromen in de klei- en veenlagen die slecht doorlatend zijn en een langzame aanpassing van de grondwaterpotentiaal hebben en de pleistocene watervoerende zandlagen waarin veranderingen in grondwaterpotentiaal zich tot ver in de omgeving kunnen voltrekken. In dit verband kunnen effectvoorspellingen niet los gezien worden van effecten op de grondwaterbewegingen als gevolg van een eventuele inpoldering van de Markerwaard.

Het effect dat de aanleg van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ kan hebben op het ontstaan van een grondwaterstroming in de klei- en veenlaag van het oude land naar de polder mag niet ontbreken in het MER in verband met de mogelijke verspreiding in oostelijke richting van verontreinigingen van de brand- en stortplaatsen van afval op en nabij de Diemerzeedijk.

Dit mogelijke effect en de invloed die de wijze van sanering van de vuilstort van chemisch en andersoortige afval op en nabij de Diemerzeedijk kan hebben op de inrichting en het woonmilieu van een woningbouwlocatie behoren duidelijk aangegeven te worden in het MER.

Veranderingen in de grondwaterbewegingen kunnen inklinking van de bodem van de omliggende gebieden tot gevolg hebben. Het is van belang de mate van schade die dit effect met zich mede kan brengen op bebouwing en infrastructuur op het oude land te schatten aan de hand van berekeningen en gegevens van andere ingrepen. Daarbij behoort vermeld te worden het mogelijke tijdsverloop en de verwachte inklinking.

Veranderingen van het grondwaterniveau ten gevolge van de drooglegging langs de Diemerzeedijk verdienen de aandacht in verband met de effecten op de vegetatie langs de dijk.

6.4 Vergravingen en ontgrondingen

De gevolgen van vergravingen en daarbij behorende bemalingen ten behoeve van de dijkaanleg voor de polder en de aanleg van nieuwe wegen, tram- en spoorlijnen naar de polder (o.a. de zuidwestelijke aansluiting op de A 1) alsmede de mogelijke verplaatsing van hoogspanningsleidingen en andere leidingen, behoren in het MER besproken te worden.

Het probleem van het bergen van het slib dat vrij zal komen bij de dijk-aanleg zal daarbij duidelijk gemaakt moeten worden met vermelding van de hoeveelheden slib, de samenstelling van het slib en de voorgestelde plaats en wijze van tijdelijke of permanente berging met de daaruit voortkomende gevolgen voor de omgeving van de bergingslocatie(s). Als slib-berging in de oude zandwinputten van het Muidermeer wordt overwogen dan zal in het MER aandacht moeten worden besteed aan de wijze van storten en de daaruit voortvloeiende vervuiling (troebeling) van het omgevingswater van dit deel van het IJmeer.

De ontgrondingen ten behoeve van de zandopspuiting van de woningbouwlocatie behoren aangegeven te worden naar herkomst en hoeveelheden welke benodigd zijn voor de uitvoering van de mogelijke varianten. Verder is het van belang als in het MER aandacht geschonken wordt aan de gevolgen van de benodigde zandwinning op het fysieke milieu en dus op de bodemfauna, vissen en vogels op winplaatsen in zowel het IJsselmeer als in de Noordzee.

De noodzaak om bij de uitvoering een bufferput te gebruiken in plaats van een bakkenzuiger zou nader bekeken kunnen worden vanuit het oogpunt van het milieu.

6.5 Klimaat en luchtkwaliteit

In de huidige situatie wordt het plaatselijke klimaat mede beïnvloed door de aanwezigheid van het wateroppervlak van het IJmeer. Als een deel van het Buiten-IJ zou worden drooggelegd, dan betekent dat een verandering van de verdeling tussen land en water in dit deel van het IJmeer. De mogelijke gevolgen op het plaatselijke klimaat van het studiegebied verdienen in het MER aan een beschouwing onderworpen te worden.

Bij de nieuwe toestand van een woningbouwlocatie kunnen als gevolg van ruimteverwarming, kleinschalige ambachtelijke activiteiten en stadsverkeer veranderingen in de concentraties van SO_2 , CO, NO, NO_2 , C_xH_y , O_3 en sporenelementen als Pb verwacht worden. Door middel van modellen behoren voorspellingen gemaakt te worden van de concentraties van deze emissies, liefst bij verschillende weersomstandigheden maar in ieder geval bij de ongunstigste weersituaties. Het is van belang de uitkomsten hiervan te vergelijken met de nu ter plaatse heersende concentraties en de advies grenswaarden van de Indicatieve Meerjarenprogramma's van het Ministerie van VROM. Daarbij moet bij de verschillende alternatieve mogelijkheden en varianten daarvan rekening worden gehouden met de verschillen in ruimtelijke verdeling van de bronnen. De belangrijkste van deze bronnen zijn een toekomstige bewoonde locatie Nieuw Oost, de stad Amsterdam, de P.E.N. - centrale en het industrie- en havengebied langs het Noordzeekanaal. Tevens kan aangegeven worden in hoeverre verwacht mag worden dat grotere turbulentie boven een stedelijk gebied een positief effect zal hebben op de dispersie van emissies van luchtverontreinigingen.

De werkgroep adviseert verder voorspellingen in het MER op te nemen ten aanzien van de effecten op het woonmilieu van de woningbouwlocatie bij vergroting van de capaciteit van de P.E.N.-centrale tot respectievelijk 1000, 1500 en 2000 MW met behulp van olie- of kolengestookt vermogen.

Eventuele stankhinder van de rioolwaterzuiveringsinstallatie op het IJ-eiland op het woonmilieu van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ behoort eveneens aangegeven te worden, b.v. met behulp van een kaart waarop stankzones zijn aangegeven bij o.a. noord-westen wind.

6.6 Geluidhinder

Zoals ook bij andere deelaspecten kan bij dit deelaspect een onderscheid gemaakt worden in geluidbelasting door reeds aanwezige of onafhankelijk van de uitvoering van de beoogde activiteit optredende geluidbronnen op het milieu van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ en geluidbelasting, die zal optreden als gevolg van de aanleg, inrichting en gebruik van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ op het milieu van die locatie en omgeving.

Daarbij komen de volgende aandachtspunten aan de orde:

1. Geluidbelasting door reeds aanwezige of onafhankelijk van de uitvoering van de beoogde activiteit optredende geluidbronnen op het milieu van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ.

- wegverkeer op de aan te leggen ringweg A 10 waarbij het peil van de weg een rol speelt;
- scheepvaart op het Amsterdam-Rijnkanaal en het Buiten-IJ waarbij het verkeer in de directe omgeving van de Oranjesluizen bijzondere aandacht vraagt plus de eventuele verplaatsing en uitbreiding van de Oranjesluizen;
- luchtvaart op de aanvliegroute naar Schiphol;

- de P.E.N.-centrale te Diemen inclusief de gevolgen van de geplande uitbreiding van de capaciteit tot 1000, 1500 en 2000 MW, waarbij ook de geluidproduktie van een kolenoverslag betrokken moet worden in het geval de capaciteitsuitbreiding plaats zou vinden met behulp van kolengestookt vermogen.

2. Geluidbelasting als gevolg van de aanleg, inrichting en gebruik van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ op het milieu van die locatie en omgeving.

- bouwactiviteiten tijdens de aanleg van de woningbouwlocatie en bouwverkeer door bestaande woon- en recreatiegebieden naar de locatie;
- wegverkeer alsmede sneltramverkeer van en naar, alsmede binnen de locatie, inclusief de verhoging van de verkeersintensiteit op de A 10 en de A 1.
- scheepvaart op een eventuele aftakking van het Amsterdam-Rijnkanaal, inclusief het effect van sluizen in een dergelijke aftakking en een mogelijke vermindering van de verkeersintensiteit op het bestaande tracé van het Amsterdam-Rijnkanaal ten noorden van de aftakking;
- recreatiegeluid in het bijzonder van motorboten bij de uitoefening van watersport.

Vergelijking van de geluidbelastingniveaus door bovengenoemde bronnen dient te geschieden met de gangbare grenswaarden vastgelegd in de Wet geluidhinder, de Luchtvaartwet en de Circulaire Spoorweglawaai.

6.7 Aquatische oecosystemen, flora en fauna

De biologisch-oecologische gevolgen van het verdwijnen van een belangrijk deel van de ondiepe, open wateroppervlakte tussen het Gooi en het Waterland als fourageer-, rust- en ander verblijfsgebied voor met name vogels en vissen, maar ook voor reptielen, amphibieën en misschien zoogdieren behoren in het MER behandeld te worden. Dit geldt ook voor de veranderingen in biologische relaties tussen het IJmeer en de omliggende gebieden ten gevolge van het verdwijnen van een deel van het ondiep, open water areaal, van het IJmeer.

Zo wordt het IJmeer van internationale betekenis geacht als pleistergebied voor de kuifeend, de tafeleend, de toppereend, de brilduiker, de grote zaagbek, het nonnetje, de meerkoet en de fuut, d.w.z. dat het regelmatig 1% (doch tenminste 100 exemplaren) van een trekbaan of een geografische populatie van deze soorten herbergt.

Het IJmeer is ook een belangrijk voedselgebied voor de aalscholverkolonie in het Naardermeer, die een aanzienlijk deel uitmaakt van de noordwest-europese populatie.

Het verdere verlies van ondiepwatergebied voor vogels en vissen ten gevolge van zandwinning in het IJsselmeer ten behoeve van de mogelijke aanleg van een woningbouwlocatie in het IJmeer is reeds vermeld onder paragraaf 6.4 van dit advies. Evenzeer, is de invloed van de toenemende recreatiedruk die de woonwijk Nieuw Oost met zich mee zal brengen vooral op het voorkomen van verschillende vogelsoorten tot uitdrukking gebracht onder paragraaf 6.10.

Het is in het MER ook van belang aandacht te besteden aan de (verhoogde) kans op het ontstaan van verschillende soorten algenbloei en van het botulisme als gevolg van gewijzigde waterkwaliteitsomstandigheden in het resterende IJmeer na aanleg van de locatie Nieuw Oost.

6.8 Terrestrische oecosystemen, vegetaties, flora en fauna

De veranderingen in oevervegetaties langs het IJmeer als gevolg van wijzigingen in de grondwaterstand door de aanleg, inrichting en gebruik van de locatie Nieuw Oost zijn reeds aangestipt in paragraaf 6.3. De werkgroep is verder van mening dat de gevolgen van de aanleg van de zuidwestelijke aansluiting op de A 1 op oecosystemen in het groengebied van het Amstelland en met name op de vegetatie en avifauna van de Diem beschreven moeten worden. Ook kan de aanleg van de locatie Nieuw Oost door een vergroting van de verkeersintensiteit op de A 1 en de Gaasperdammerweg van invloed zijn op de weidevogelstand van de Gemeenschapspolder zoals die nu is en zoals men die denkt te verbeteren volgens het Basisplan Amstelland van de Stichting Groengebied Amstelland (jan. 1980).

6.9 Landschap, cultuurhistorische en belevingsaspecten

De aanleg, inrichting en gebruik van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ zal een ingrijpende wijziging met zich meebrengen in het landschap, de cultuurhistorische structuur van het gebied en de beleving van de omgeving door individuen en groepen van mensen. De aantasting van de cultuurhistorische waarde en de landschappelijke belevingswaarde van de voormalige Zuiderzeekust (Durgerdam, Waterland, Diemerzeedijk en Gemeenlandshuis) zal hierbij een van de meest in het oog springende veranderingen vertegenwoordigen. De noodzaak tot het beschrijven van deze veranderingen in het MER is reeds goed aangegeven in de Nota ten behoeve van het Vooroverleg.

Bij de beschrijving van de veranderingen in deze aspecten van het milieu is het van belang als ook aandacht wordt geschonken aan de aanleg en inrichting van de verschillende overgangszones die de locatie Nieuw Oost zal hebben met de oudere stad Amsterdam, het gebied van de Diemerzeedijk (met inachtneming van eventuele bodemsaneringsmaatregelen) en het openwater van het Buiten-IJ en het IJmeer. Bij de visuele beleving van deze overgangszones spelen elementen van geleidelijkheid of contrast een belangrijke rol.

Per alternatieve uitvoeringsmogelijkheid zou de visuele verschijningsvorm van de woningbouwlocatie en zijn omgeving (de cultuurhistorische monumenten, overgangszones) zichtbaar gemaakt kunnen worden b.v. in de vorm van (montage) foto's en/of perspectief tekeningen vanuit punten in de omgeving van de woningbouwlocatie tijdens de aanleg en na voltooiing van de locatie.

Verder vraagt de werkgroep aandacht voor de beschrijving van de effecten op het bestaande landschap van nieuwe aanvoerwegen, tram- en spoorlijnen (b.v. de aanleg van de zuidwestelijke aansluiting op de A 1 als nieuwe doorsnijding van het groengebied van Amstelland).

6.10 Recreatiedruk

De aanleg van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ zal een toename van de recreatiedruk op het IJmeer en omgeving met zich meebrengen. Niet alleen verbetert de toegankelijkheid van het IJmeer voor de bewoners van Amsterdam door de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ, maar neemt ook de oppervlakte van het open water af. Een beschrijving van de gevolgen van deze toenemende recreatiedruk op het milieu en met name de invloed op de betekenis van het zuidwestelijk gedeelte van het IJsselmeer als rust-, en fourageer- en broedgebied, zomer verblijfplaats of overwinteringsgebied voor vogels mag volgens de werkgroep niet ontbreken in het MER.

6.11 Veiligheidsaspecten

Bij de beschouwing van de veiligheidsaspecten met betrekking tot de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ kunnen de volgende drie categoriën onderscheiden worden:

- de woningbouwlocatie als bron en de omgeving als doelgroep;
- de omgeving als bron en de woningbouwlocatie als doelgroep;
- de woningbouwlocatie als bron en als doelgroep.

De werkgroep is van mening dat in het geval van realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ alleen veiligheidsaspecten van de twee laatst genoemde categoriën een rol van betekenis kunnen spelen en derhalve behandeld behoren te worden in het MER. Het betreft:

De omgeving als bron en de woningbouwlocatie als doelgroep

1. Het risico van overstroming van de Nieuw Oost locatie vanwege de ligging van Nieuw Oost buiten de bestaande hoogwaterkering en ook buiten het tracé van een in studie zijnde verlegging van deze hoogwaterkering.
2. In verband met de gevaarsaspecten en mogelijke calamiteiten verbonden aan transport en overslag op het Amsterdam-Rijnkanaal en aansluitende vaarwegen als ook op weg- en spoorwegverbindingen behoort nagegaan te worden of, en zo ja welke minimum afstand(en) moet(en) worden aangehouden tot de transportroutes en overslagplaatsen voor woon-, werk- en recreatiedoeleinden.
3. De gezondheids- en gevaarsaspecten van de P.E.N.-centrale te Diemen moeten nagegaan worden met inachtneming van mogelijke uitbreidingen van deze centrale tot een capaciteit van 1000, 1500 en 2000 MW met behulp van olie- of kolengestookt vermogen (zie eveneens onderdeel 6.5 van dit advies).
4. Eventuele domino- of cumulatieve effecten als gevolg van combinaties van gebeurtenissen of calamiteiten, welke veroorzaakt kunnen worden door twee of meer dan twee van bovengenoemde bronnen.

De woningbouwlocatie als bron en als doelgroep

1. Behandeling van de vraag of dijkdoorbraak of verzakking een reële mogelijkheid is bij verschillende mogelijke ontwerp-condities van de polderdijken en de veiligheid van de zich binnen de dijk bevindende personen zou kunnen aantasten. Zo dit het geval is moet een beschouwing gewijd worden aan de voorzieningen die getroffen moeten worden om optredende schade te beperken.
2. De gezondheidsaspecten verbonden aan de aanwezigheid van verontreinigingen in mogelijk ontoelaatbare concentraties in de bodem, het oppervlaktewater en het grondwater van de woningbouwlocatie ten gevolge van verspreiding vanuit de afvalstortplaatsen op en nabij de Diemerzeedijk en vanwege de vroegere lozing van ongezuiverd rioolwater op het IJmeer verdienen nagegaan te worden in het kader van de noodzaak tot sanering van deze verontreinigingsbronnen (zie eveneens de paragrafen 3 en 5 van dit advies).

6.12 Secundaire gevolgen

De werkgroep is van mening, dat de mogelijke milieu-effecten, die het gevolg kunnen zijn van eventuele volgactiviteiten van de realisatie van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ, onderworpen behoren te worden aan een beschouwing in het MER. Het betreft de volgende mogelijke activiteiten:

- Het baggerslib dat geproduceerd zal worden door de aanleg van cunetten voor de dijken van de woningbouwlocatie Nieuw Oost zou gestort kunnen worden aan de noordzijde van het P.E.N.-eiland in combinatie met de stort van grofvuil. Bij een goede gecontroleerde uitvoering van een dergelijke stortplaats zal bodemverontreiniging van een verwaarloosbare omvang zijn. Invloeden zouden evenwel kunnen uitgaan op de omgeving in de vorm van een grondwaterstandverandering en visuele hinder.
- Uitvoering van een woningbouwlocatie Nieuw Oost zou aanleiding kunnen zijn tot de aanleg van een gecontroleerde afvalstort tussen de woningbouwlocatie en de Diemerzeedijk. De ontwatering van deze vuilstort zou diep genoeg moeten reiken om het grondwater niet in aanraking te laten komen met het gestorte afval. Ook hier kunnen invloeden op de grondwaterstand van de omgeving en met name het aangrenzende gebied van de Diemerzeedijk verwacht worden. Percolerend hemelwater op de stortplaats moet gezuiverd worden, als afdekking van de afvalstort niet overwogen wordt.

Samenvatting van paragraaf 6 :

- Beschrijving van de methoden en/of modellen gebruikt bij de voorspelling van milieu-gevolgen met opgave van de invloed van samenhangende mogelijke onzekerheden en onnauwkeurigheden op de verkregen resultaten.
- Vermelding van de aard van de milieu-gevolgen naar periode van optreden (tijdelijk, permanent of op lange termijn) en naar onderdeel van de uitvoering van de beoogde activiteit of een van de alternatieven daarvan (aanleg, inrichting en gebruik van een woningbouwlocatie).
- Behandeling van de verwachte milieu-gevolgen voor de deelaspecten zoals aangegeven in de paragrafen 6.2 tot en met 6.12 :
  - . oppervlaktewater
  - . bodem en grondwater
  - . vergravingen en ontgroningen
  - . klimaat en luchtkwaliteit
  - . geluidhinder
  - . aquatische oecosystemen, flora en fauna
  - . terrestrische oecosystemen, vegetaties, flora en fauna
  - . landschap, cultuurhistorische- en beleevingsaspecten
  - . recreatiedruk
  - . veiligheidsaspecten
  - . secundaire gevolgen

7. VERGELIJKING VAN DE ONDER PARAGRAAF 5 AANGEDUIDE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN HET MILIEU MET DE BESCHREVEN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU VAN DE VOORGENOMEN AKTIVITEIT EN ELK VAN DE IN BESCHOUWING GENOMEN ALTERNATIEVEN

Bij de onderlinge vergelijking van de autonome ontwikkeling van het milieu met de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de alternatieven en de varianten daarvan behoren de mogelijk aanvullend te nemen maatregelen te worden betrokken ter voorkoming of beperking van gevolgen voor het milieu, alsmede de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid van deze maatregelen. De alternatieven en varianten moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft, in relatie worden gezien tot de autonome ontwikkeling van het milieu als referentiekader (hoofdstuk 5) waarbij ook normen en uitgangspunten van het milieubeleid moeten worden beschouwd.

Bij dit laatste geldt de overweging, dat in verband met de bescherming van het natuurlijke milieu meestal hogere kwaliteitseisen moeten worden gesteld dan vanuit milieuhygiënisch oogpunt. Waar (subjectieve) oordelen worden geveld, zouden deze als zodanig herkenbaar behoren te zijn, onder vermelding van de daarbij gebruikte veronderstellingen.

Per aspect kan eventueel een rangvolgorde van de alternatieven en varianten worden aangegeven op basis van nadeligheid voor het milieu. Afweging van ongelijksoortige milieu-aspecten dient echter vermeden te worden in het MER. Bij de vergelijking van de gevolgen van de in beschouwing genomen alternatieven en varianten, kunnen ook in het algemeen de kostenaspecten worden beschreven. Dit is in het kader van m.e.r. evenwel niet verplicht.

Samenvatting van paragraaf 7 :

- Onderlinge vergelijking van de gevolgen voor het milieu van de alternatieven en varianten.

8. OVERZICHT VAN DE LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Een overzicht van de leemten in kennis en informatie die na de analyses van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, dienen in het MER te worden opgesomd alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. De werkgroep adviseert in dit overzicht ook te vermelden:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens.
- Andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.
- Gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu.

Samenvatting van paragraaf 8 :

- Overzicht van de leemten in kennis en informatie die zijn blijven bestaan.
- Voorbereiding van een evaluatieprogramma.

9. SAMENVATTING

Het ontwerp van wet inzake m.e.r. geeft in artikel 41i, eerste lid, sub h aan dat het MER een samenvatting behoort te hebben, die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het MER en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.

- Bij de opstelling van de samenvatting adviseert de werkgroep de volgende vragen als richtsnoer te gebruiken:

- . Wat gaat er verloren in het studiegebied uit het oogpunt van milieu en natuur bij uitvoering van de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven daarvan en wat zal daarvoor in de plaats treden?
- . Is er voldoende inzichtelijk gemaakt op basis van welke kennis en met welke methoden het MER is opgesteld en waar belangrijke leemten in kennis bestaan?
- . Welke bijdragen kan het MER bieden tot de besluitvorming ten behoeve waarvan het is opgesteld?

VOORLOPIGE COMMISSIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE	
INGEKOMEN	
10 FEB. 1983	
Ald.	Nr. ....19-1..... 112-14

Aan de Voorzitter van de Voorlopige
Commissie voor de milieu-
effectrapportage,
Dr. J. Spaander,
Postbus 2345,
3500 GH Utrecht.

R.G.O.
Nr. 63200

toestel 2727
A. Bremmer

Amsterdam, 8 februari 1983

Onderwerp: Interimbeleid m.e.r. in
relatie met planontwikkeling
Nieuw-Oost.

Conform het bepaalde in artikel 41 l, eerste lid, van het wetsontwerp milieu-effectrapportage melden wij u dat de Gemeente Amsterdam voornemens is in het kader van het interimbeleid m.e.r., milieu-effectrapportage toe te passen bij de toekomstige vaststelling van de Nota van uitgangspunten voor het bestemmingsplan Nieuw-Oost.

Dit bestemmingsplan zal betrekking hebben op een nieuw woongebied (omvang circa 18.000 woningen) dat zal worden verkregen door inpoldering van een gedeelte van het IJmeer.

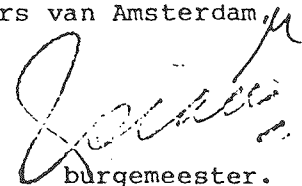
Omdat door de Gemeenteraad van Amsterdam is verklaard dat voor uitbreidingen waarvan belangrijke negatieve effecten op het milieu te verwachten zijn een milieu-effectrapportage dient te worden gemaakt ook indien hiertoe nog geen wettelijke verplichting bestaat en omdat door de toenmalige Staatssecretaris bij de installatie van uw Commissie ook voor anderen dan de rijksoverheid de mogelijkheid werd geopend om op vrijwillige basis tijdens het interimbeleid m.e.r. toe te passen, hebben wij besloten bij de vaststelling van de Nota van uitgangspunten voor deze nieuwe stadsuitbreiding m.e.r. toe te passen.

Bij deze m.e.r. zal de Gemeente Amsterdam zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag zijn. In deze laatste rol zullen wij eind maart/begin april 1983 door middel van een bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant en de plaatselijk verschijnende dagbladen het vooroverleg starten. Tegelijkertijd zullen wij u de betreffende stukken toezenden.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer hebben wij heden in kennis gesteld van ons voornemen.

Burgemeester en Wethouders van Amsterdam

secretaris,

burgemeester.

GEMEENTE AMSTERDAM

Stadhuis, Oudezijds Voorburgwal — Telefoon 552.9111

Aan de Voorzitter van de
Voorlopige Commissie voor de
Milieu-effectrapportage,
Dr. J. Spaander,
Postbus 2345,
3500 GH UTRECHT.

Afd. R.G.O.
Nr. 65221

Toestel: 552.2727/Bremmer

Bijlagen: 2

Onderwerp: Vooroverleg M.E.R.
Nieuw-Oost.

VOORLOPIGE COMMISSIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE	
INGEKOMEN	
12 APR. 1983	
Afd.	Nr. ....112-47.....

7 APR. 1983

Geachte heren,

Met onze brief van 8 februari 1983 (RGO 63200) stelden wij u in kennis van ons voornemen milieu-effectrapportage toe te passen bij de toekomstige vaststelling van de Nota van uitgangspunten voor het bestemmingsplan Nieuw-Oost.

In aansluiting daaraan zenden wij u bijgaand twee exemplaren van de "Nota ten behoeve van het vooroverleg" van 21 maart 1983.

Het vooroverleg zal starten op 11 april 1983 en een maand duren.

Op 8 april 1983 hebben wij dit in de Nederlandse Staatscourant en in Parool en Volkskrant bekend gemaakt. Bovendien is in de Staatscourant tevens de samenstelling van de Werkgroep uit de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage bekend gemaakt.

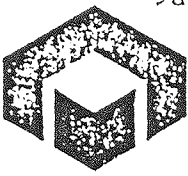
In afwachting van uw reactie tekenen wij,

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Amsterdam,
namens hen,
het hoofd van de onderafdeling Ruimtelijke Ordening,

(mr. H. Kapenga).

Ministene van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en
Milieubeheer

112 - 30

BIJLAGE 3.

Directoraat-Generaal voor de Milieuhygiëne

10-123.4.1

Postbus 488 450

~~2260 AK~~ Leidschendam 2260 MB

VOORLOPIGE COMMISSIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE	
INGEKOMEN	
- 9 MAART 1983	
Afd.	Nr. <u>204</u>

Aan de Voorzitter van de Voorlopige
Commissie voor de milieu-effectrapportage,
Dr. J. Spaander
Postbus 342
3720 AH Bilthoven

Uw kenmerk

Uw brief van

Kenmerk DGMH/B/
0833029

Datum

8 maart 1983.

Onderwerp

Interimbeleid-m.e.r.
Planontwikkeling Nieuw-Oost

Geachte heer Spaander,

Bij brief van 8 februari 1983 hebben Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amsterdam aan mij hun voornemen kenbaar gemaakt milieu-effectrapportage in het kader van het interimbeleid-m.e.r. toe te passen voor de vaststelling van de Nota van Uitgangspunten voor het bestemmingsplan van het z.g. Nieuw-Oost project.

De Minister van Landbouw en Visserij en ik hebben met instemming van dit voornemen van de gemeente Amsterdam kennis genomen. Graag verzoek ik U - onder verwijzing naar artikel 2, eerste lid, van de instellingsbeschikking van Uw Commissie d.d. 15 december 1981 - adviezen in het kader van deze milieu-effectrapportage uit te brengen en ten behoeve daarvan een werkgroep uit Uw Commissie samen te stellen conform artikel 6 van genoemde beschikking.

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

voor deze,

De plv. Directeur-Generaal
voor de Milieuhygiëne

Mr. A.A.M.F. Staatsen

Bijlage:

Bezoekadres:

Dokter Reijersstraat 12

Bereikbaar met de NZH buslijnen 45 of 46

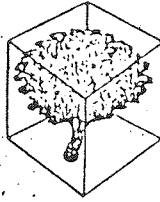
vanaf station Den Haag Centraal en vanaf

station Leidschendam - Voorburg, en de

HTM buslijn 26 vanaf station Leidschendam - Voorburg

Verzoeken bij beantwoording onderwerp, datum en kenmerk van deze brief te vermelden.

DGMH 160

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

Het College van Burgemeester en Wethouders
van Amsterdam,
d.t.v. de wethouder voor Ruimtelijke Ordening
en Coördinatie Aanvullende Woningbouw,
de heer M.B. Van der Vlis,
Stadhuis,
Oudezijds Voorburgwal 197,
1012 EX Amsterdam.

uw kenmerk RGO nr. 63200   uw brief 8 februari 1983   ons kenmerk U 228/Sc/112-44
RGO nr. 65221   7 april 1983
onderwerp Interimbeleid m.e.r. in relatie met   Utrecht, 13 april 1983.
planontwikkeling Nieuw-Oost

In antwoord op uw beide bovenvermelde brieven waarmee u de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage hebt bekend gemaakt een milieu-effectrapportage te laten verrichten ten behoeve van de vaststelling van de Nota van Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Nieuw-Oost, kan ik u het volgende berichten.

Gelet op artikel 77e lid 5 van het ontwerp van wet met betrekking tot milieu-effectrapportage (Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16814 nrs. 1-3) bericht ik u hierbij, dat ik, dr. J. Spaander, wonende te Bilthoven zal optreden als voorzitter van de werkgroep. De werkgroep zal verder uit de volgende leden bestaan:

- drs. J.A. van den Berg, wonende te Zeist
- drs. W.J. ter Keurs, wonende te Voorschoten
- dr. ing. A. von Meier, wonende te Nieuw-Vennep
- dr. H. Nieboer, wonende te Nootdorp
- ir. N.P.H.J. Roorda van Eysinga, wonende te Delft
- prof. mr. J. Wessel, wonende te Oegstgeest.

Ir. H.S. Buytenhek, wonende te Brielle, prof. dr. E.W. Bijker, wonende te Maassluis en ir. T.F. Risselada, wonende te Den Haag zullen waar nodig de werkgroep als adviseur bijstaan.

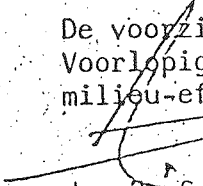
Met de wethouder voor Ruimtelijke Ordening en Coördinatie Aanvullende Woningbouw is inmiddels een afspraak gemaakt voor een oriënterend gesprek op 21 april a.s. om 14.30 uur op het Stadhuis van Amsterdam tussen werkgroep en bevoegd gezag. Het gesprek heeft tot doel nadere informatie te verkrijgen over de betreffende activiteit, dit ten behoeve van het advies dat de werkgroep aan het bevoegd gezag zal uitbrengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport.

Artikel 41 van het ontwerp van wet met betrekking tot m.e.r. omschrijft wat een milieu-effectrapport tenminste dient te bevatten en geeft daarmee een kader voor de punten die tijdens dit voorgesprek door de werkgroepleden aan de orde zouden kunnen worden gesteld. Naar verwachting zullen in het bijzonder de volgende onderwerpen door de werkgroep naar voren worden gebracht:

- het doel en het belang van de activiteit;
- de alternatieve mogelijkheden die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen;
- te nemen en eerder genomen besluiten;
- de mogelijke gevolgen voor het milieu.

De werkgroep zou het op prijs stellen als tijdens bedoeld gesprek zich tevens de gelegenheid voordoet met de initiatiefnemers en opstellers van het milieu-effectrapport oriënterend van gedachten te kunnen wisselen.

De voorzitter van de
Voorlopige Commissie voor de
milieu-effectrapportage,

dr. J. Spaander.

Opmerkingen van de zijde van Amsterdam op het tweede conceptadvies
doorgebeld door ir. Vonderhorst op 1 juni 1983

- In paragraaf 5 bij de behandeling van het onderzoek, dat zal moeten leiden tot de bodemsanering bestaat bezwaar van de zijde van het Gemeentelijk Centraal Milieu Laboratorium (GCML) tegen de vraag naar de eigenschappen van de bodem, het zich daarin bevindende water, het oppervlaktewater en het bodemslib en de vergelijking met referentiegebieden. Het GCML is het wel eens met het onderzoek naar de ligging van de bronnen en de locaties waar de concentraties van verontreinigende stoffen de toetsingswaarden B en C overschrijden. Verder bestaat er bezwaar over uitspraken aangaande de toe te passen saneringsmethoden in het kader van het MER. Er zullen saneringsmethoden toegepast worden, maar welke methoden zal het MER in het midden laten.
- In paragraaf 6.2 ziet Amsterdam graag een meer neutrale stellingname betreffende een vermindering van de zelfreinigende capaciteit van het water. Het water zal op zich geen verminderde zelfreinigende capaciteit krijgen maar door de oppervlakte- vermindering van het Buiten-IJ zal de absolute zelfreinigende capaciteit beïnvloed worden.
- Amsterdam ziet graag de term IJ-meer zoveel mogelijk vervangen door Buiten-IJ.
- Bij het laatste deel van paragraaf 6.2 plaatst Amsterdam de opmerking dat de schatting van de vervuilingsbijdragen en de effecten voor de waterkwaliteit slechts in zeer algemene zin aangegeven kunnen worden, omdat nog geen inrichtingsplannen bekend zijn.
- In paragraaf 6.4, 6.8 en 6.9 wordt melding gemaakt van de "verlengde Gaasperdammerweg". Amsterdam stelt voor om dit te vervangen door de "Zuid-westelijke aansluiting van de locatie Nieuw Oost", omdat verlenging van de Gaasperdammerweg niet meer overwogen wordt en in plaats daarvan een meer noordelijk gelegen aansluiting geprojecteerd is.
- Bij paragraaf 6.4 werd een opmerking geplaatst over de zandwinning in het IJsselmeer; deze zal - als IJsselmeertzand wordt gebruikt niet gewonnen worden in het IJmeer maar in de buurt van Lelystad in putten die niet dieper dan 10 m diep zouden worden. De nieuwe formulering van het 3e concept heeft deze bezwaren echter al weggenomen.
- Onder paragraaf 6.5 kondigt Amsterdam aan geen modellen te zullen maken voor emissies bij verschillende weersomstandigheden. Ook zal geen onderscheid gemaakt worden in verschillen in ruimtelijke verdeling van de bronnen. Dit laatste is niet mogelijk omdat de inrichting van het gebied nog niet gepland is. Amsterdam zou deze passages gewijzigd willen zien op zodanige wijze, dat niet gevraagd zal worden naar de verschillende weersomstandigheden, en de ruimtelijke verdeling van de bronnen. Met betrekking tot de stankhinder zal Amsterdam geen bebouwing projecteren binnen een radius van 750 m en kondigt men aan niet van plan te zijn onderzoek te doen.

- Onder paragraaf 6.11 Veiligheidsaspecten - De Woningbouwlocatie als bron en als doelgroep, punt 2 betreffende de gezondheidsaspecten vraagt Amsterdam zich af of dit aspect niet op voldoende wijze behandeld is in de paragrafen 3 en 5; m.a.w. kan het niet geschrapt worden?
- Bij paragraaf 6.12 onder het derde gedachtenstreepje is het de heer Vonderhorst niet duidelijk waar de werkgroep deze mogelijke activiteit heeft opgedaan. Er wordt door Amsterdam geen rekening gehouden met deze mogelijkheid. Bij nazoeken in de verschillende rapporten bleek mij, dat deze mogelijkheid tot grofvuilberging genoemd wordt in de Nota over de Haalbaarheid van een woningbouwlocatie in het IJ-meer van de STAW (blz 53 en 54) en in de WIRAA nota (blz 76 en 77) samen met de mogelijkheid tot het storten van baggerslib en grofvuil aan de noordzijde van het P.E.N.-eiland.
- ^{Bij} paragraaf 7 met betrekking tot de suggestie om eventueel per aspect een rangvolgorde van de alternatieven aan te geven, geeft Amsterdam te kennen dit niet te zullen doen.

J.J. Scholten
1-6-1983

VOORLOPIGE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

Verslag van de 3e vergadering van de werkgroep m.e.r. Woning-
bouwlocatie Amsterdam-Nieuw Oost op 26 mei 1983 in kamer 138
van het secretariaat van de VCmer, Sterrenbos 1 te Utrecht

Aanwezig

dr. J. Spaander, voorzitter
drs. J.A. van den Berg
ir. H.S. Buytenhek
drs. W.J. ter Keurs
dr. H. Nieboer
ir. T.F. Risselada
ir. N.P.H.J. Roorda van Eysinga
prof. mr. J. Wessel
drs. J.J. Scholten, secretaris

Afwezig met kennisgeving:

prof. dr. E.W. Bijker
dr. ing. A. von Meier

1. Opening, mededelingen en ingekomen stukken

De voorzitter opent de vergadering om 09.15 uur, waarna hij mededeelt dat de vergadering om 11.15 uur uiterlijk afgesloten zal moeten worden met het oog op de tweede bijeenkomst met wethouder Van der Vlis en vertegenwoordigers van de initiatiefnemer welke in Amsterdam zal beginnen om 12.30 uur. Van de zijde van de werkgroep zullen de voorzitter en de secretaris deze bijeenkomst bijwonen. Dr. Spaander geeft aan, dat er ^{voeg}alsnog geen aanleiding is andere werkgroepleden uit te nodigen aan deze bijeenkomst deel te nemen, tenzij anders zal blijken uit het verdere verloop van de 3e werkvergadering. De werkgroepleden stemmen hiermede in.

Vervolgens deelt de secretaris kopieën van een tweetal dokumenten uit:

- een brief van 17 mei 1983 van ir. Buytenhek met werknootitie (nr. 112-88) (De werkgroepleden hadden al een eerste versie van deze werknootitie ontvangen. De aandacht van de werkgroepleden wordt echter gevestigd op de "slotopmerkingen" op blz. 6 van de tweede versie welke ontbraken in de eerste versie).
- een tekstwijzingsvoorstel (112-106) van dr. Spaander voor de inleiding van het tweede concept (112-97).

2. Verslag van de tweede vergadering van de werkgroep gehouden op 9 mei 1983 in het Wibauthuis te Amsterdam (112-89).

Prof. Wessel geeft aan, dat de tekst van de zesde en zevende regel van boven op blz. 3 van het verslag als volgt veranderd behoort te worden:

"Daarentegen als het om een inrichtingsbesluit gaat voor woningbouw dan staat de behoefte aan een locatie centraal".

Voor het overige wordt de tekst van het verslag ongewijzigd vastgesteld.

3. Tweede concept-advies (112-97)

Het tekstwijzigingsvoorstel van dr. Spaander wordt besproken. Dr. Spaander licht hierbij toe dat de werkgroep de indruk moet vermijden omⁱⁿ haar advies zoveel te vragen, dat dat zou kunnen resulteren in een zeer uitgebreid MER.

Prof. Wessel vindt, in aansluiting hierop, dat het tweede concept-advies veel aandachtspunten naar voren brengt, die bij uitvoering veel tijd zouden vergen van de samenstellers van het MER. Zou dat de m.e.r. geen schade kunnen berokkenen en zou de werkgroep een idee moeten geven over het aantal manjaren dat gemoeid zal zijn met de beantwoording van alle vragen? Dr. Nieboer vraagt zich af of de werkgroep geen prioriteitenlijst zou moeten opstellen.

Ir. Roorda van Eysinga is van mening, dat de werkgroep voorzichtig zal moeten zijn met het aangeven van manjaren. Hij vindt, dat dat overgelaten moet worden aan de initiatiefnemer. Drs. Van den Berg en Ir. Buytenhek adviseren tegen het opstellen van een prioriteitenlijst door de werkgroep, omdat prioriteiten mede afhankelijk zijn van de uiteindelijk te kiezen uitvoering van aanleg en inrichting alsook gebruik van de locatie Nieuw Oost. De verantwoordelijkheid voor de keuze van prioriteiten ligt daarom bij het bevoegde gezag. Terugkomende op zijn eerder gemaakte opmerking stelt prof. Wessel voor om in het advies en/of de begeleidende brief bij het advies een verklaring op te nemen over het doel van het advies van de werkgroep waarmee de indruk, dat de werkgroep te veel eisen zou stellen, vermeden zou kunnen worden.

Dr. Spaander is het daarmee eens en geeft aan, dat de begeleidende brief een tekst van die strekking zal moeten bevatten.

Daarnaast zou volgens dr. Spaander de begeleidende brief ook opmerkingen moeten bevatten over de problematiek van het niveau van de m.e.r. en de invloed van de besluitvorming ~~van~~^{op} andere activiteiten op de besluitvorming rondom de locatie Nieuw Oost. Ook kan de aanbiedingsbrief vermelden aan welke andere instanties, van wie verwacht mag worden dat die geïnteresseerd zijn bij de besluitvorming van Nieuw Oost, afschriften van het advies gezonden zullen worden. De begeleidende brief wordt daardoor tot een onderdeel van het advies en zal daarbij ingehecht worden.

Vervolgens wordt het tweede concept paragraaf voor paragraaf besproken. Er wordt overeengekomen, dat de inleiding meer beknopt gemaakt moet worden.

Drs. ter Keurs en prof. Wessel vinden paragraaf 2.2. Doel van de activiteit te "mager" en zouden graag zien, dat daarin de opmerkingen van de inspraak reactie van de Faculteit Planologie en Demografie van de Universiteit van Amsterdam over alternatieve situeringen opgenomen worden.

Wat betreft het alternatief waarbij de beste bescherming geboden wordt aan het milieu (paragraaf 3) stelt ir. Roorda van Eysinga voor het aantal mogelijkheden van mitigerende maatregelen te beperken en deze te rangschikken in maatregelen, die betrekking hebben op de aanleg, de inrichting en het gebruik van een woningbouwlocatie in het Buiten-IJ. Drs. ter Keurs geeft aan, dat in paragraaf 4 het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud vernoemd zou moeten worden aangaande de erkenning van het IJsselmeer en zijn randmeren als internationaal belangrijk gebied voor watervogels. Prof. Wessel onderstreept bij deze paragraaf de onbevoegdheid van Amsterdam om m.e.r. te maken over dat deel van het geprojecteerde plangebied dat buiten de huidige gemeentegrens is gelegen op Domeinengebied. Dr. Spaander merkt op, dat het goed is dit ook te vermelden in de begeleidende brief.

In paragraaf 6.1 vindt drs. ter Keurs, dat de opmerking over het aangeven van onzekerheden en onnauwkeurigheden bij voorspellingsmethoden ook van toepassing is op zgn. professional judgements.

In paragraaf 6.4 kunnen de gevolgen van zandwinning op het milieu van de Noordzee genoemd worden naast die van zandwinning in het IJsselmeer. De paragrafen 6.7 en 6.8 over aquatische en terrestische oecosystemen behoeven verdere afronding. Drs. ter Keurs zegt toe hieraan bij te dragen. Wat betreft het gebruik van tekeningen en montagefoto's onder paragraaf 6.9 met betrekking tot het illustreren van landschappelijke veranderingen ten gevolge van de ingreep of een van de alternatieven, geeft ir. Roorda van Eysinga als zijn mening, dat die bij voorbeeld gemaakt zouden kunnen worden zonder dat het advies daar nadrukkelijk om vraagt.

Ir. Risselada stelt het probleem aan de orde of het milieu van de locatie als doelgroep besproken moet worden in het MER. De interne veiligheid van een "inrichting" zoals een fabriek heeft dat niet volgens de Memorie van Toelichting op het ontwerp van wet inzake m.e.r. (blz. 13). Dit aspect kan eveneens in de aanbiedingsbrief aan de orde gesteld worden. Drs. ter Keurs stelt voor in paragraaf 6.11 een opmerking op te nemen over de mogelijkheid van samenvallend optreden en onderlinge versterking van calamiteiten.

Tenslotte stelt ir. Roorda van Eysinga voor in het volgende concept een samenvatting op te nemen die in de vorm van een aantal vragen opgesteld zou kunnen worden.

4. Verdere werkzaamheden met betrekking tot het afronden van het concept-advies

De verschillende commentaren op de tekst van de werkgroepleden zullen door de secretaris verwerkt worden in het volgende concept. Tevens zal dit gebeuren met relevante opmerkingen van de zijde van de wethouder en vertegenwoordigers van de initiatiefnemers. Er zal ook een concept voor de aanbiedingsbrief gemaakt worden. Op 2 juni zal de ^keindtest van het advies vastgesteld moeten worden aan de hand van het 3e concept.

5. Vorbereiding op de tweede bijeenkomst met vertegenwoordigers van het bevoegde gezag en initiatiefnemer op 26 mei 1983

Er wordt besloten, dat alleen de voorzitter en de secretaris naar Amsterdam zullen gaan voor deze gedachtenwisseling naar aanleiding van het tweede concept.

6. Rondvraag en sluiting

De vergadering wordt om 11.15 uur precies gesloten met het oog op de bijeenkomst in Amsterdam om 12.30 uur.